

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱

شماره: ۱۴۰۲-۰۴۷

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونیبه مجمع عمومی عادی صاحبان سهامبانک خاورمیانه (سهامی عام)گزارش حسابرسی صورت های مالیاظهاری نظر مشروط

۱- صورت های مالی تلفیقی و جداگانه بانک خاور میانه (سهامی عام) - ("بانک")، شامل صورت های وضعیت مالی در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱ و صورت های سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق مالکانه و جریان های نقدی برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، و یادداشت های توضیحی ۱ تا ۵۹، توسط این مؤسسه، حسابرسی شده است.

به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبانی اظهار نظر مشروط، صورت های مالی یاد شده در بالا، وضعیت مالی گروه و بانک در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱ و عملکرد مالی و جریان های نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو منصفانه نشان می دهد.

مبانی اظهار نظر مشروط

۲- همانطوریکه در یادداشت توضیحی ۱-۱۱-۶ صورت های مالی پیوست منعکس گردیده، در تاریخ صورت وضعیت مالی اقلام پولی ارزی بانک مطابق نرخ های ابلاغی بخشنامه ۰۱/۳۱۹۶۱۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۵ بانک مرکزی تسعیر شده اند. در خصوص نرخ ارز استفاده شده از بابت موارد فوق، طبق الزامات استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز"، در صورت وجود نرخ های متعدد برای یک ارز، از نرخ برای تسعیر استفاده می شود که جریانهای نقدی آتی ناشی از معامله یا مانده حساب مربوط، بر حسب آن تسویه می شود. با توجه به شرایط نرخ ارز در تاریخ صورت وضعیت مالی که بالاتر از نرخ های مورد استفاده می باشد، آثار تفاوت تسعیر به نرخ های در دسترس بیشتر از مبالغ گزارش شده تاکنون خواهد گردید.

با عنایت به توضیحات فوق، تعدیل صورت‌های مالی از این بابت ضروری است، لیکن با توجه به تعدد منابع ارزی و نرخ‌های ارز مربوط و در نتیجه مشخص نبودن نرخ ارز در دسترس بصورت قابل اتکا، تعیین میزان تعدیلات لازم در حال حاضر برای این موسسه میسر نمی باشد.

۳- وضعیت مالیاتی بانک در یادداشت توضیحی ۳۷ صورت‌های مالی پیوست توضیح داده شده است. همانطور که در یادداشت مزبور درج شده، مازاد مالیات‌های مطالبه شده عمدتاً مربوط به تخصیص بخشی از هزینه سود سپرده‌های پرداختی به سپرده‌گذاران به درآمد‌های معاف، برگشت برخی از هزینه‌های جاری، عدم پذیرش سود سپرده‌های پرداختی مازاد بر نرخ‌های سود علی الحساب ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا، تفاوت در روش محاسبه معافیت سود انباشته استفاده شده در افزایش سرمایه و همچنین محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ‌های مندرج در سامانه سنا می باشد. در ارتباط با موارد فوق آرایشی توسط دیوان عدالت اداری صادر شده که وضعیت هرگونه اعتراض به آراء صادره، توسط سازمان امور مالیاتی هنوز مشخص نبوده و این سازمان بخشنامه‌ای نیز از بابت آرای مزبور صادر ننموده است. بانک نسبت به برگ‌های تشخیص صادره جهت سالهای ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ اعتراض نموده و موضوع در حال حاضر در مراجع حل اختلاف مالیاتی در جریان رسیدگی می باشد. مسائل مالیاتی بانک از طریق کانون بانکها و موسسات اعتباری خصوصی نیز با مراجع مختلف قانونی از جمله بانک مرکزی ج.ا.ا در حال پیگیری می باشد. مالیات بر درآمد سال مالی قبل بر اساس سود ابرازی و پس از کسر معافیت‌های قانونی در حسابها منظور شده که تا کنون مورد رسیدگی قرار نگرفته است. همچنین مالیات بر درآمد سال مالی مورد گزارش بر اساس سود ابرازی و کسر معافیت‌های قانونی و همچنین احتساب نرخ صفر مالیاتی جهت بخشی از سود سال ۱۴۰۱ که بمنظور افزایش سرمایه در سال ۱۴۰۲ مورد استفاده قرار خواهد گرفت (موضوع بند "ه" تبصره ۲ قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور)، محاسبه و در حسابها منظور شده که تا کنون مورد رسیدگی قرار نگرفته است. لازم به توضیح است که استفاده از نرخ صفر مالیاتی موضوع تبصره فوق، منوط به تصویب طرح افزایش سرمایه و ثبت آن در مرجع ثبت شرکتها تا پایان سال ۱۴۰۲ می باشد. علاوه بر موارد فوق، از بابت تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، برای سال اول اجرا برگ مطالبه به مبلغ ۷,۶۵۰ میلیارد ریال صادر شده که بانک به برگ مطالبه مربوطه اعتراض نموده و مراتب در حال پیگیری می باشد.

در شرایط موجود اظهار نظر نسبت به تکافوی ذخیره موجود در حسابها منوط به تکمیل رسیدگی‌ها و تعیین مبلغ قطعی بدهی‌های مالیاتی بانک از بابت سال‌های مالی مذکور توسط مراجع ذیربط می باشد.

۴- حسابرسی این مؤسسه طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های مؤسسه طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس در حسابرسی صورت‌های مالی توصیف شده است. این مؤسسه طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب‌شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط، کافی و مناسب است.

مسائل عمده حسابرسی

۵- منظور از مسائل عمده حسابرسی، مسائلی است که به قضاوت حرفه ای حسابرس، در حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه سال جاری، دارای بیشترین اهمیت بوده اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه و به منظور اظهار نظر نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه مورد توجه قرار گرفته است. در این خصوص هیچگونه مسائل عمده حسابرسی برای درج در گزارش وجود ندارد.

سایر اطلاعات

۶- مسئولیت سایر اطلاعات با هیأت مدیره بانک است. سایر اطلاعات شامل گزارش تفسیری مدیریت است. اظهار نظر این مؤسسه نسبت به صورت‌های مالی، به سایر اطلاعات تسری ندارد و لذا این مؤسسه نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی ارائه نمی کند. مسئولیت این مؤسسه، مطالعه سایر اطلاعات به منظور تشخیص مغایرت‌های با اهمیت بین سایر اطلاعات و صورت‌های مالی یا شناخت کسب شده توسط حسابرس در جریان حسابرسی، و یا مواردی است که به نظر می رسد تحریفی با اهمیتی در سایر اطلاعات وجود دارد. در صورتی که، بر اساس کار انجام شده، به این نتیجه برسد که تحریفی با اهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، باید آن را گزارش کند. همانطور که در مبانی اظهارنظر مشروط عنوان گردیده، این مؤسسه به این نتیجه رسیده که "سایر اطلاعات" از بابت تسعیر مانده‌های ارزی و مالیات بر درآمد به شرح بند های ۲ و ۳ تحریف شده است.

مسئولیت هیأت مدیره در قبال صورت‌های مالی

۷- مسئولیت تهیه و ارائه منصفانه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی لازم برای تهیه صورت‌های مالی عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیأت مدیره است. در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، هیأت مدیره مسئول ارزیابی توانایی بانک به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال بانک یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع‌بینانه دیگری به جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی

۸- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، به عنوان یک مجموعه واحد، عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس شامل اظهارنظر وی می‌شود. اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف‌های با اهمیت، در صورت وجود، کشف نشود. تحریف‌ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می‌باشند، زمانی با اهمیت تلقی می‌شوند که بطور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اتخاذ می‌شود، اثر بگذارند.

در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف بااهمیت صورتهای مالی تلفیقی و جداگانه ناشی از تقلب یا اشتباه، مشخص و ارزیابی می‌شود. روشهای حسابرسی در برخورد با این خطرهای طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارائه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از اشتباه است.

- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به منظور طراحی روشهای حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و بانک، شناخت کافی کسب می‌شود.

- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت توسط بانک و وجود یا نبود ابهامی با اهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و بانک به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی با اهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورتهای مالی تلفیقی و جداگانه بانک اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر مؤسسه تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا بانک، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارائه، ساختار و محتوای صورتهای مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورتهای مالی تلفیقی و جداگانه، به گونه‌ای در صورتهای مالی منعکس شده‌اند که ارائه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به منظور اظهار نظر مناسب نسبت به صورتهای مالی تلفیقی و جداگانه بانک کسب می‌گردد. حسابرس مسولیت هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسئولیت اظهار نظر حسابرس تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمانبندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های بااهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع‌رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارائه می‌شود، و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد و، در موارد مقتضی، تدابیر ایمن ساز مربوط به اطلاع آنها می‌رسد.

از بین موضوعات اطلاع‌رسانی‌شده به ارکان راهبری، آن‌دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت‌های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می‌روند مشخص می‌شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می‌شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن مسائل منع شده باشد یا هنگامی که، در شرایط بسیار نادر، مؤسسه به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع‌رسانی شود زیرا بطور معقول انتظار می‌رود پیامدهای نامطلوب اطلاع‌رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.

همچنین این مؤسسه به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت ("قانون تجارت") و مفاد اساسنامه بانک و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی

سایر وظایف بازرس قانونی

۹- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۵۵ صورتهای مالی پیوست بعنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیئت مدیره به اطلاع این مؤسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیئت مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی گیری رعایت شده است. مضافاً نظر این مؤسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات بانک انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۰- گزارش هیئت مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ قانون تجارت، که بمنظور ارائه به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگیهای انجام شده و با در نظر گرفتن موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبانی اظهار نظر مشروط، نظر این مؤسسه به مواردی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت مدیره باشد، جلب نگردید.

سایر مسئولیت های قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۱- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه ها و مصوبات لازم الاجرا در نظام بانکی به صورت جداگانه به بانک مرکزی ارسال گردیده است.

۱۲- در ارتباط با مفاد "آیین نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده ها"، فرایند محاسبه حق عضویت سال ۱۴۰۰ صندوق ضمانت سپرده ها که در سال ۱۴۰۱ محاسبه و پرداخت می گردد، طبق آیین نامه مزبور توسط این مؤسسه مورد بررسی قرار گرفته است. نظر این مؤسسه به مورد با اهمیتی که حاکی از عدم رعایت مفاد آیین نامه فوق باشد جلب نگردیده است. لازم به توضیح است که اظهار نظر در این خصوص طی گزارش جداگانه ای نیز برای صندوق ضمانت سپرده ها ارسال می گردد.

۱۳- در خصوص رعایت قوانین و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار ("سازمان")، مفاد بند ۱۰ ماده ۷ و ماده ۱۰ "دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان" به ترتیب در خصوص افشای صورت های مالی میان دوره ای ۶ ماهه حسابرسی شرکت های فرعی (با تاخیر انجام شده) و ارائه صورتجلسات مجامع عمومی عادی سالانه صاحبان سهام و همچنین مجمع عمومی فوق العاده افزایش سرمایه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۳۰ حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از تاریخ مجمع به مرجع ثبت شرکتها با توجه به زمانبر بودن فرایند تصویب صورتجلسه مجمع توسط مراجع نظارتی رعایت نشده است.

۱۴- در ارتباط با مفاد "دستورالعمل حاکمیت شرکتی" شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به استثنای مفاد تبصره ۲ ماده ۱۴ در خصوص عضو مستقل خارج از هیأت مدیره بودن اکثریت اعضای کمیته های بانک (کمیته ریسک و کمیته انتصابات و جبران خدمات) و ماده ۲۳ در خصوص تصویب ترتیب و تاریخ برگزاری جلسات هیأت مدیره در اولیه جلسه هیأت مدیره برای دوره های ۶ ماهه که با توجه به زمان ابلاغ دستورالعمل فوق (آذرماه ۱۴۰۱) توسط بانک در حال پیگیری جهت انجام میباشد، این موسسه با مورد با اهمیت دیگری دال بر عدم رعایت مفاد دستورالعمل فوق برخورد ننموده است.

۱۵- در اجرای تبصره ۴۱ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مفاد ماده ۴۰ در خصوص افشای کمک های عام المنفعه و هرگونه پرداخت در راستای مسئولیت های اجتماعی در گزارش تفسیری و گزارش فعالیت هیأت مدیره، رعایت شده است.

۱۶- در اجرای ابلاغیه چک لیست کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، چک لیست مزبور مورد ارزیابی این موسسه قرار گرفته است. در این خصوص این موسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی باشد برخورد نکرده است.

۱۷- در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مزبور و آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی مرتبط، در چارچوب چک لیست رعایت مفاد آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پولشویی ابلاغی مرجع ذیربط و استاندارد های حسابرسی، توسط این موسسه مورد بررسی قرار گرفته است. در این خصوص، به دلیل عدم استقرار سامانه ها و بسترهای لازم از سوی سازمان های ذیربط، کنترل رعایت بخش عمده ای از مفاد آیین نامه مزبور توسط این موسسه میسر نگردید. لیکن در خصوص موارد محدود قابل کنترل، این موسسه به موارد عمده ای که حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده باشد، برخورد نکرده است.

لازم به توضیح است در شرایط موجود، اجرای کامل مفاد آیین نامه اجرایی فوق منوط به استقرار سامانه ها و بستر های لازم از سوی سازمان های ذیربط می باشد.

تاریخ: ۳۱ خرداد ماه ۱۴۰۲

موسسه بیات رایان - حسابداران رسمی

عبدالحسین رهبری
کد عضویت ۸۰۰۳۵۴

محمود عبدلی
کد عضویت ۹۵۲۲۳۴

